

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 18 listopada 2009 r.

**Pan Ryszard Grzybowski
Starosta Powiatu Sejneńskiego**

LBI-410-009-15/2009
P/09/122

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Starostwie Powiatowym w Sejnach („Starostwie”) realizację w latach 2007-2009 (I półrocze) zadań dotyczących utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 29 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak działań Starostwa w zakresie realizacji zadań dotyczących melioracji wodnych szczegółowych.

1. W Starostwie nie interesowano się realizacją przez zainteresowanych właścicieli gruntów obowiązku utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych („u.m.sz.”), podczas gdy:
 - w latach 2007-2008 konserwacją obejmowano po 125,9 km szczegółowych rowów melioracyjnych, co stanowiło 13,2% ich długości,
 - oględziny przez NIK 83,3 km rowów (8,5 % ich łącznej długości), na 44,7 km (53,7%) wykazały przyspieszoną dekapitalizację, wynikającą przede wszystkim z dewastacji i braku ich konserwacji. W tym stwierdzono:
 - wypłyenia, a niekiedy kilkusetmetrowe odcinki wymagające odbudowy, z powodu zniszczenia skarp rowów przez zwierzęta,

¹ o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”

- zamulenia kilkukilometrowych odcinków w obrębach Krasnopol (na terenie nie objętym działalnością spółki wodnej) i Przystawańce na terenie działalności Gminnej Spółki Wodnej („GSW”) w Puńsku,
- liczne zakrzaczenia i zadrzewienia ograniczające ich drożność (w rowach rosły kilkunastoletnie drzewa), w tym: w obrębach Krejwiany, Oszkinie Kompocie i Trakiszki na terenie objętym działalnością GSW w Puńsku, w obrębie Łumbie na terenie działania GSW w Sejnach, w obrębie Krasnopol i Iwanówka na terenie działania GSW w Gibach,
- kilkusetmetrowe niedrożne odcinki rowów wypełnionych „stojącą” wodą i z tamami bobrów,
- 35% niedrożnych przepustów, zniszczenia i dewastację 100 % budowli piętrzących oraz niedrożność i zamulenie 66,7% objętych oględzinami studzienek drenarskich,

co skutkowało występowaniem - wzdłuż rowów szczegółowych i wokół studzienek drenarskich - kilkusetmetrowych odcinków terenów podmokłych. W dobrym stanie, bez zakrzaceń i drożne, było 38,6 km rowów wraz z przepustami (46,3% długości rowów poddanych oględzinom) na obszarach objętych działaniem spółek wodnych.

Na terenie Powiatu Sejneńskiego - według danych z ewidencji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych („WZMiUW”) - na koniec czerwca 2009 r. zmeliorowanych było 8.090,99 ha użytków rolnych, z tego, 3.596,08 ha zdrenowanych oraz 3.995,01 ha odwadnianych i 499,9 ha nawadnianych rowami. Na ogółem 976,7 km szczegółowych rowów melioracyjnych, było 28 budowli piętrzących (zastawek lub przepusto-zastawek), 1.387 przepustów i 206 studzienek, zaś w sieci drenarskiej – 1.218 studzienek i 2.286 wylotów zbieraczy. Zmeliorowane użytki rolne objęte utrzymaniem (72,2% terenów zmeliorowanych) znajdowały się na terenie działania 3 funkcjonujących spółek wodnych, w 3 (Giby, Puńsk i Sejny) z 4 gmin Powiatu.

2. Zasadniczą przyczyną niezadowalającego funkcjonowania u.m.sz. był brak dbałości właścicieli gruntów o stan tych urządzeń. Mimo to, w Starostwie nie korzystano - z przewidzianych przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.² - możliwości egzekwowania

² Prawo wodne (Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”

właściwego utrzymywania u.m.sz., gdyż w latach 2007-2009 (I półrocze) nie prowadzono postępowań w celu wydawania decyzji:

- o których mowa w art. 77 ust. 2 Prawa wodnego, ustalających właścicielom gruntów uchylającym się od obowiązku utrzymywania u.m.sz., szczegółowe zakresy i terminy wykonywania tego obowiązku,
- ustalających wysokość i rodzaj świadczeń na rzecz spółki wodnej, do których ponoszenia obowiązane są osoby fizyczne i inne podmioty odnoszące korzyści z urządzeń spółki lub przyczyniające się do zanieczyszczenia wody, dla której ochrony spółka została utworzona (art. 171 ust. 1 i 2 Prawa wodnego),
- wobec funkcjonujących 3 spółek wodnych, ograniczono się do udziału w latach 2007-2009 w Walnych Zgromadzeniach Delegatów („WZD”) GSW w Sejnach i w 2007 roku w WZD GSW w Puńsku oraz opiniowaniu dokumentacji dotyczącej dotacji z budżetu Wojewody Podlaskiego. Natomiast:
 - nie podejmowano działań przewidzianych w art. 170 ust. 3 Prawa wodnego, tj. nie występowano o podwyższenie składek i innych świadczeń na rzecz spółek wodnych do poziomu zapewniającego realizację ich zadań statutowych. Na przykład w GSW w Puńsku składki zapewniające właściwą konserwację u.m.sz. powinny być w latach 2007-2009 wyższe od uchwalonych o - odpowiednio w tych latach - 200%, 118,2% i 136,4%, a GSW w Sejnach o 183,1%, 282,0% i 338,0%,
 - nie reagowano na brak uchwał (o których mowa w art. 173 ust. 1 Prawa wodnego) za lata 2007-2008 w sprawie zatwierdzenia rocznych sprawozdań, udzielenia zarządowi absolutorium, planu prac i budżetu GSW w Gibach, zatwierdzenia sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej GSW w Sejnach, zatwierdzenia sprawozdań za lata 2007-2009 Komisji Rewizyjnej GSW w Puńsku,
 - nie egzekwowano przedłożenia uchwał WZD z 2008 roku GSW w Sejnach i Puńsku oraz z lat 2008-2009 GSW w Gibach,
 - nie reagowano na brak aktualnych statutów GSW w Gibach i Puńsku (działających w oparciu o statuty z 1996 roku) oraz na brak rejestracji w katastrze wodnym wszystkich 3 funkcjonujących na terenie Powiatu spółek wodnych,
 - nie podejmowano działań wobec nieprowadzącej od kilkunastu lat działalności spółki wodnej z terenu Gminy Krasnopol.

W części nierzetelne były też sprawozdania RRW-10 (ze stanu ilościowego oraz utrzymania wód i urządzeń melioracji wodnych). Do sporządzenia tych sprawozdań wykorzystywano dane ewidencyjne WZMiUW, uzupełnione informacjami z działających spółek wodnych, ale:

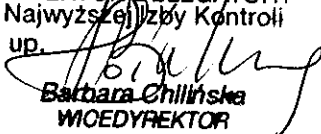
- wyższa o 215,9 ha w GSW w Puńsku i o 124,6 ha w GSW w Sejnach od podanej w sprawozdaniach za lata 2007-2008, była wielkość obszarów zmeliorowanych objętych utrzymaniem tych Spółek,
- w GSW Sejny 51,4 km a nie podane 56,6 km, a w GSW Puńsk 69,8 km a nie 80,7 km rowów melioracyjnych objętych było utrzymaniem przez te Spółki w 2008 roku.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, w tym wykorzystywanie kompetencji nadanych przepisami art. 77 ust. 2 oraz art. 171 ust. 1 i 2 Prawa wodnego.
2. Realizowanie kompetencji i obowiązków w zakresie nadzoru i kontroli nad spółkami wodnymi, przewidzianych w art. 170 ust. 3 i art. 178 -180 Prawa wodnego.
3. Rzetelne sporządzanie sprawozdań RRW-10

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Barbara Chylińska
WICEDYREKTOR